

A fajtaválasztáson túl

Ajánlások a megvásárolt hibrid-vetőmagok és leendő agro-ökológiai környezetük összehangolására felhasználásuk során

dr. Szieberth Dénes

Az országban gyakorlatilag lezajlott a kukorica fajtaválasztás és a vetőmag beszerzési szerződések megkötése után eldőlt, ki mit vet!

A vetőmag vásárlást megelőzően már eltervezték a gazdák, hogy az adott hibridet melyik táblába vetik. Ezért az is nyilvánvaló, hogy átgondolták a hibrid és a termőtábla „kompatibilitását”, azaz, hogy a hibrid örökletes anyagában rögzült agrotechnikai és ökológiai tulajdonságokat (igényeket) mennyiben elégítik ki a kiválasztott termőhely „szolgáltatásai”.

Tehát, mondhatnánk, minden eldőlt! Vagy talán mégsem?

Igazság szerint, ha a két legfontosabb tényező, a talaj és a hibrid kompatibilitási szintje már meghatározott is, a további közelítéseknek még szinte kimeríthetetlen a tárháza. Vegyük sorra, hol és mit tehetünk még annak érdekében, hogy a sikert minél magasabb szinten biztosítsuk:

A talaj

a. Minősége

Minőség	Intézkedés
Összetétel, féleség	nem változtatható
Kémiai tulajdonságok (pH)	szükség szerint meszezéssel, nem savanyító műtrágya használatával

b. Vízgazdálkodása

Minőség	Intézkedés
Áteresztő-kiszáradó	kevés mozgatás, tömörítés, szervesanyag hozzáadás, talajtakarás (mulcs), lehető legkorábbi vetés, amely már biztosítja a gyors csírázást, kelést és kezdeti fejlődést
Megtartó-szolgáltató	kevés mozgatás, kiváló magágy, tömörítés, optimális talajhőmérsékletnél és talajnedvességnél vetni
Megtartó - gyengén szolgáltató	rögzépzés elkerülése, melioratív meszezés, talajélet javítása, felmelegedett talajba vetés

c. Fizikai állapota

Minőség	Intézkedés
Taposottság, tömörödöttség –	optimális állapot kivárása, talajélet javítása

További lehetőségek:

[www.magyarkukoricaklub.hu](http://www.magyar kukoricaklub.hu) ; [Szakkönyvtár](#)

Nedvesség, átítatottság	ha szükséges, türelem, nem elkapkodott magágykészítés és vetés
Művelési szint és beéredettség	biológiai beéredettségre törekedni a cserepedés elkerülésére, különösen szántott talajon
Hőmérséklet, hőingadozás	a vetéssel kivárni a mélyebb talajréteg felmelegedését, és/vagy felmelegedő tendenciát kivárni a vetéssel
Hőmérséklet és nedvesség	a nedves hideg talaj a legveszélyesebb a még duzzadó magra, így az ilyen magágyba történő vetést el kell kerülni (kisebb a veszély, ha már csírázásnak indult a mag a lehűlés idején)
Mulcsborítottság	a vetéssel ki kell várni a talaj megfelelő nedvesség állapotát és hőmérsékletét (később szárad és melegszik), sortisztító használata

d. Tápelem ellátottsága és szolgáltató képessége

Minőség	Intézkedés
Ellátottság (felvehető) -	talajvizsgálattal megállapítani a kijuttatandó mennyiségeket mind a starter, mind a később melléhúzott műtrágyákra vonatkozóan
Szolgáltató képesség	a pH befolyásolásával és a talajnedvesség megőrzésével a maximális szolgáltató képesség fenntartása

e. Fertőzöttsége

i. Talajlakó rovar

Minőség	Intézkedés
Mag-csírátétel (drótféreg, pajorok)	talajvizsgálattal megállapítani a fertőzöttséget, felkészülni talajfertőtlenítő használatára, mag és talajkezelés, gyors kelés és kezdeti fejlődés biztosítása
Csírátétel és fiatal növény kártétel (drótféreg, pajorok, kukoricabogár lárva, mocskospajor, fritlégy)	lehetőség szerint talajvizsgálattal megállapítani a fertőzöttséget, felkészülni a védekezésre, mag és talajkezelés magkezelés, talajfertőtlenítés, állományban védekezés, egyenletes, gyors csírázás és kezdeti fejlődés biztosítása, meteorológiai előrejelzés figyelése
Későbbi fejlettségi állapotokban károsít	áttelező formák gyérítése, megelőző kezelés az előveteményben, védekezés állományban

ii. Talajlakó gomba

Minőség	Intézkedés
Mag-csírátétel	gyors kelés biztosítása, talajlevegőtlenítés elkerülése, magkezelés, startertrágya a gyors fiatalkori fejlődés biztosítására
Későbbi kártétel	csőfertőzések megelőzésére védekezés rovarkárttevők és gombabetegségek ellen (a súlyos fertőzést okozó gombaspórák zöme általában a talajból származik!)

További lehetőségek:

www.magyarkukoricaklub.hu ; [Szakkönyvtár](#)

A hibrid

A hibridek hátrányos genetikai tulajdonságai és a mag hibái által okozott kieséseket a vetésidő, a vetésmélység, és a tőállomány helyes megválasztásával és a fenti feltételek optimumba helyezésével csökkenthető. Az alábbi táblázat tartalmazza azokat a kérdéseket, amelyeket a hibrid genetikai tulajdonságaival kapcsolatosan fel kell tenni a forgalmazónak. Ha a kérdések tisztázása a vásárlás során nem történt meg, pótolni kell! **Tonnákat jelenthet minden hektáron!**

f. Genetikailag meghatározott tulajdonságok

Sorszám	Kérdések a tulajdonságokra	Válaszok			
		Pozitív	Negatív	Nem jellemző	Nem ismert
1.	Csírázási erély alacsony hőmérsékleten				
2.	Csíránövény hidegtűrése				
3.	Korai fejlődési erély				
4.	Gyökérzet fejlődési erélye				
5.	Gyökérzet átszövő képessége				
6.	Gyökérszilárdság				
7.	Szárszilárdság				
8.	Tápanyagfelvevő képesség és sebesség				
9.	Tápanyag beépítő képesség				
10.	Szemetlítődési intenzitás				
11.	Csőtípus				
12.	Hőegység virágzásig				
13.	Hőegység érésig				
14.	Érzékenység szárbetegségekre				
15.	Érzékenység csőbetegségekre				
16.	Érzékenység levéltbetegségekre				
17.	Öntözési reakció				

A vetőmag

A vetőmag használati értéke, az előállítás és feldolgozás során ért pozitív és negatív hatások eredője. A vetőmag minősége (fizikai, fiziológiai és biológiai tulajdonságai) meghatározhatják, hogy a hibrid genetikai tulajdonságai milyen mértékben fejeződnek ki. A kiváló tulajdonságok elősegítik a kedvező

További lehetőségek:

www.magyarkukoricaklub.hu ; [Szakkönyvtár](#)

A g r I n f o

genetikai tulajdonságok kifejeződését és csökkenthetik vagy elnyomhatják a kedvezőtlenek hatását. A sérülések, fertőzések, élettani káros behatások korlátozó tényezőként léphetnek fel. Ezek legtöbbször a hiányos kelésben, vontatott kezdeti fejlődésben, később a kezelési optimumok nehéz meghatározhatóságában, meddő tövek arányában, végül a várt termés elmaradásában figyelhetők meg. ha ismerjük a mag erősségeit és gyengeségeit, a megfelelő előkészítéssel és pozicionálással jobban kihasználhatók a lehetőségek és csökkenthetők a kiesések.

A vetőmag mérete és minősége által meghatározott tulajdonságok

Az alábbi, a vetőmag minőségével kapcsolatos kérdéseket kell tisztázni. Ha valamely kérdésre más módon nem elérhető a válasz, laboratóriumi vizsgálatot kell kérni – még van idő! **Tonnákat jelenthet minden hektáron!**

Sorszám	Tulajdonság	Kedvező	Kevésbé kedvező	Nem kedvező
1.	Vetőmag mérete			
2.	Vetőmag ezerszem tömege (mag db/kg)			
3.	Vetőmag méret kiegyenlítetttsége			
4.	Vetőmag alakja			
5.	Vetőmag épsége			
6.	Csíraképeség %			
7.	Hideg csíra (Cold test) %			
8.	Abnormis csíra hidegben			
9.	Vetőmagkezelés			

Ügyelni kell a halmozott hibákra, mert erősítik egymást! Pl., (de nem kizárólag): a gyengébb csírázás járhat a hideg talaj nagyobb mértékű befolyásával a kelésre, ha kisebb magméret. A sekélyebb vetési igény miatt probléma adódhat a kiszáradó magágyba vetéssel, stb. x

A táblázatok kitöltése a [.doc formátum letöltésével](#)
lehetséges! Ha tanácsot kér, küldje el a
magyarkukoricaklub@me.com E-mail címre!

További lehetőségek:

www.magyarkukoricaklub.hu ; [Szakkönyvtár](#)